

نقش گیاه آویشن در کاهش مصرف آنتی بیوتیک ها در صنعت طیور

محمد مهدی پور شیخعلی اندوهجردی^{1*}، امیر حسام خانی سر حوضکی¹، محمد جواد مفتوحی¹، شیدا آریانی¹،

ملیکا قطبی نژاد¹، کیان جلیل زاده افشاری²

۱- گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافت، کرمان

۲- دامپزشک بخش خصوصی، کلینیک دامپزشکی ایران، کرمان

Mahdi.poursheikhali1234@gmail.com

خلاصه

با توجه به اثرات نامطلوب احتمالی استفاده از آنتی بیوتیک ها به عنوان محرک رشد در صنعت طیور، محققان به دنبال جایگزین های طبیعی هستند. یکی از این جایگزین ها، گیاهان دارویی همچون آویشن (*Thymus vulgaris*) است. در دهه اخیر، استفاده از آویشن به عنوان یکی از مواد موثر در بهبود عملکرد و سلامت طیور از جمله بلدرچین، مرغ گوشتی و تخم گذار، به شدت مورد توجه قرار گرفته است. در این مقاله مروری، اثرات گیاه آویشن در کاهش مصرف آنتی بیوتیک ها در صنعت طیور مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

کلمات کلیدی: آویشن، طیور، آنتی بیوتیک، تیمول، کارواکرول، عصاره گیاهان دارویی

مقدمه

استفاده از آنتی بیوتیک ها به عنوان محرک رشد و پیشگیری از بیماری ها در صنعت طیور، همواره با نگرانی های زیست محیطی و سلامت عمومی همراه بوده است. مقاومت باکتریایی و انتقال آن به انسان ها، باعث شده است تا تحقیقاتی جهت یافتن جایگزین های ایمن و مؤثر برای آنتی بیوتیک ها صورت گیرد. گیاهان دارویی نظیر آویشن به دلیل دارا بودن ترکیبات فعال زیستی همچون تیمول و کارواکرول، به عنوان یکی از این جایگزین ها پیشنهاد شده اند. این مقاله مروری به بررسی نقش گیاه آویشن در کاهش مصرف آنتی بیوتیک ها در صنعت طیور می پردازد.

روش جمع آوری داده ها

برای نگارش این مقاله مروری، مطالعات موجود در پایگاه های علمی معتبر از جمله PubMed، Google Scholar و ScienceDirect جستجو و بررسی شده است. مطالعاتی که به بررسی اثرات آویشن بر عملکرد رشد، سیستم ایمنی و کاهش مصرف آنتی بیوتیک ها در صنعت طیور از ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۴ پرداخته اند، مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج و بحث

مطالعات مختلف نشان داده اند که آویشن به دلیل دارا بودن خواص ضد میکروبی، آنتی اکسیدانی و ضد التهابی، می تواند به بهبود سلامت تنفسی طیور کمک کند. در مطالعه ای افزودن پودر آویشن خشک (DTP) به رژیم غذایی آن ها باعث بهبود نرخ تبدیل غذا، تقویت سیستم ایمنی و افزایش سطح آنتی اکسیدان ها نسبت به گروهی که آنتی بیوتیک مصرف می کردند

شد. نتایج نشان داد که مصرف ۱۰ گرم در کیلوگرم DTP می‌تواند جایگزین مناسبی برای آنتی‌بیوتیک‌ها باشد. ترکیبات فعال موجود در آویشن همچون تیمول و کارواکرول با کاهش فعالیت عوامل بیماری‌زا و بهبود پاسخ‌های ایمنی، نقش مهمی در پیشگیری از بیماری‌های تنفسی دارند. مطالعه‌ای در مورد اثرات محافظتی اسانس آویشن در واکسیناسیون جوجه‌ها نشان داد که استفاده از این اسانس واکنش‌های منفی به واکسیناسیون را کاهش می‌دهد و می‌تواند به سلامت طیور کمک کند.

اثرات مصرف اسانس آویشن در آب آشامیدنی بر جوجه‌های گوشتی بررسی شد و نشان داد که این اسانس باعث بهبود رشد، تقویت سیستم ایمنی و افزایش باکتری‌های مفید در روده می‌شود. بهترین نتایج با مصرف ۰.۲۰ میلی‌لیتر در لیتر اسانس آویشن مشاهده شد و این ماده به عنوان یک مکمل سلامتی برای طیور پیشنهاد می‌شود.

نتیجه‌گیری

آویشن به عنوان یک گیاه دارویی دارای پتانسیل بالایی برای استفاده در پیشگیری از مقاومت‌های آنتی‌بیوتیکی در صنعت طیور است. ترکیبات فعال آن می‌توانند بهبود عملکرد سیستم ایمنی و کاهش عفونت‌های تنفسی را به همراه داشته باشند. با توجه به مشکلات ناشی از استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها، آویشن می‌تواند به عنوان یک جایگزین طبیعی مؤثر در مدیریت سلامت طیور مورد استفاده قرار گیرد.

مراجع

1. Attia YA, Bakhshwain AA, Bertu NK. Utilisation of thyme powder (*Thymus vulgaris* L.) as a growth promoter alternative to antibiotics for broiler chickens raised in a hot climate. *European Poultry Science/Archiv für Geflügelkunde*. 2018 Jun 25;82(238).
2. Feizi A, Nazeri M. The effect of thyme essential oils (*Thymus vulgaris*) in the vaccination reactions on broiler chicks. *Advances in Environmental Biology*. 2011 Jun 1;1912-6.
3. Khan RU, Naz S, Nikousefat Z, Tufarelli V, Laudadio V. *Thymus vulgaris*: alternative to antibiotics in poultry feed. *World's Poultry Science Journal*. 2012 Sep;68(3):401-8.
4. Lahlou RA, Bounechada M, Mohammedi A, Silva LR, Alves G. Dietary use of *Rosmarinus officinalis* and *Thymus vulgaris* as anticoccidial alternatives in poultry. *Animal Feed Science and Technology*. 2021 Mar 1;273:114826.
5. Puvača N, Tufarelli V, Giannenas I. Essential oils in broiler chicken production, immunity and meat quality: Review of *Thymus vulgaris*, *Origanum vulgare*, and *Rosmarinus officinalis*. *Agriculture*. 2022 Jun 17;12(6):874.
6. Saki AA, Kalantar M, Khoramabadi V. Effects of drinking thyme essence (*Thymus vulgaris* L.) on growth performance, immune response and intestinal selected bacterial population in broiler chickens.